

חזקה ורוב

למדנו שספיקא דאורייתא לחומרא - דפי' פרש"א מדאורייתא ולפי' פרמב"ם מדרבנן. על פי הפלג הפזק
פי' מקום לומר שכל דבר שבזולתו איסור צד שיוכח בהרוב שפואו מותר בלי שום חשש איסור כדלעיל - אלא
שפואו בחולין הוכיחה שכלא כל מלבי של חוסר ידיעה נקרא ספק -

בתורה מלין פרשת געזי בתים -

ויקרא י"ד, פסוק ט"ז - ט"ח

הכחן בודק את מה שנראה כנגע, ואם מולא שפואו איך נגע יולא הכחן סוגר את הבית. מהדברים שפכה
בודק פואו שיעור הנגע הפני שפין הנגע מנאנא בפחות משני גריסים -

2. חולין ד' י' א"ב, מנא פא מלתא דאמור רבנן... דאמרינן אוקי אחזקיה'

הכחן יולא וסוגר את הבית על סמך שלא נמצא נגע בן שעת הפדיקה וצד שיכא - פרי' שמוכים על
החזקה' שכלא חל שפין במלבי קיים צד שיוכח אחרת.

3. פס ד' י"א א"ב, מנא פא מלתא... דרש"י ד"ה מנא

הפא' שאכלה מנאן שפרוב קובא ומי' תמפה פרי' מפורש בפסוק כן -

4. פס, רובא דאיתא קמן... דא קא מיבעיא לן, ורש"י ד"ה תשא חנויות

רובא דאיתא קמן פי' רוב מנאן כגון בשר הנמלא בעיר אשר רוב החנויות של בשר מוכרים בשר כשר
בלבד - דאזלין בתר רובא לומר שמסתמא באו בבשר מאחת החנויות הכשרות וכמו שבבית דין סומכים
על דעת רוב הפיינים שמסתמא כונן אלו האמת. על רוב שכנה לא שאכלה פא' מנאן, ואל מה כן שאכלה -

5. פס, כי קא מיבעיא לן... מנאן, ורש"י ד"ה קטן וקטנה

על אף שאכלה אחיו פיא אחת מהצרות בפרשת אחרי מות, פתורה ליתיה לאחיו של מי שנת בלא בנים
ליבם את אשת אחיו, לפרק' שם לאחיו. במקרה ופיבם - פאח פחי - או פיבמה - פאולמנה אילמה - אינן ראוי
לפולדי, אין מלות יום - ופאשפ אסורה על פיבם באיסור ארוה. כאן מדובר בקטנה שנשאת ונתארחלה
בקטנה ולא אחיו של בעלה המנאן פוא קטן, ומוקדם לדעת אם שנפס ראויים לפולדי - אם אחד מפס אינן
ראוי לפולדי אסורה לפתיבם לו מדין אשת אח שלא במקום מלוא. אבל אם שנפס ראויים לפולדי מלוא
עליו ליבם אותה. וסובר רבי מאיר שאם יבם אותה פיבם פקא מחייבים אותם לפפרד מחשש איסור ארוה,
ואילו פחכמים אצנים שאין לחשש שאחד מפס אינן ראוי לפולדי שנה דבר בלתי מלוי. פ'רוב' שפחכמים
סומכים עליו נקרא. רובא דליתיה קמן' שאין לנו שום פוכחה שרוב פקטנים פקיימים בצולת פיוס ראויים
לפולדי - אלא שמסתמא ראויים לפולדי צ"פ נסין פאבר.

על פדין הפזק של רובא דליתיה קמן שאכלה פא' מנאן -

6. פס י"א א"ב, רב אושי אחר אתיא משחיסה... בתר רובא'

במשנה ריש פרק אלו טריפות נמנו י"ח טריפות - שבהמה פסולת מאחת מן אסורה באכילה אפילו אחרי
שחיסתה. שאכלה פא' - במה שנגע לרוב פטריפות שייך לבדוק את הפמה אחרי שחיסה כדי לקבוע
שפיא איך כשרה. אבל אחת פטריפות פיא נקיבת פושט - ופרי' אי אפשר לדעת בודאות שלא פי' נקב
בוש במקום פשחיסה - ובכל זאת מותר לאכול בשר. ומוכח מכאן שאנן סומכים על פרוה שבדרכ כלל אין
לבהמה נקב בוש לטרות שיתכן ורוב בהמות שפן בחיים פיוס סובלים מנקיבת פושט - מכאן שלס רובא
דליתיה קמן נקרא רוב ואפשר לסמוך עליו.

7. פס, אחר רב אושי... דא אפשר' (סו' פסולת ריש י"ב א"ב) ורש"י

פא' דחתה את פראייה - דוקא במקום שאין ברירה אחרת סומכים על רובא דליתיה קמן אבל אין לסמוך
על רובא דליתיה קמן לכתיחילה. רש"י פבין מפא' מנאן יש באמת ראייה לנה שרובא דליתיה קמן נקרא
רוב - מדאורייתא אפשר לסמוך עליו - שאם אין לו דין רוב, איך אפשר לסמוך עליו כשאין ברירה אחרת!
וצ"כ שנה שאין לסמוך על רובא דליתיה קמן במקום שאפשר' לברר פואו מדרבנן - שחייבו חז"ל לחשוש
למיאזז פנלוי במקום שאפשר לברר את פנליות בודאות.

ואי - אין חוששים שנשתנה המלבי מאיך שפי' מקודם - וזה נקרא חזקה.

אין חוששים שהמליות בפנען חורגת ממה שרע"ל לפיות - וזה נקרא רובא דליתיה קמן -
אלא מדרבנן חוששים למלבים חריים אם פס מלויים - אם אפשר לברר את הפנען.

למדינת ספיקא דאורייתא לחומרא. אבל סומכים על החזקה - שכל דבר נשאר במלבי שפ"ה עד שיתברר שחל שינוי במלבי, וסומכים על רובא דעיתוי קמן - אין לחשוש שדבר שונה ממה שר"ג לר"ת עד שיתברר שפ"ה אכן שונה, ואם אזלין בתר רובא דאית"ה קמן ס"ס און מסתפקים במקורו של דבר - אם פ"ה מקום ביתר או מקום איסור - פולכים אחרי הרוב.

חזקה

את פוסק של אוקמי"ה אוחזקת"ה למדינת מפרשת גע' בתים שפכפן סוגר את הבית על סמך שלטא נמאצ פנע אצ שראפ אוחו. חזקה זו נקראת, חזקת פאז' - חזקה שפמלבי פאפני לא נשתנה. בהרבה מקומות בש"ס מל"ה אצ ס"ס של חזקה - חזקת פלכפ - ופ"ה כוללת: חזקת ביתר, חזקת איסור, חזקת כשרות, חזקת ספרה, חזקת אמונה וכדומה. בדרכ כלל, שתי החזקות מובילות לאותה מסקנה - פאז' לא פשתנה אפ"ה פלכפ נשארה כמות שפ"ה. פלכפ, אבל, שתי החזקות סותרות זו את זו -

בריש מסכת נדה ישנה מחלוקת תנאים באשה שגעה בתרומה וכו"כ בדקה את א"מא ומוכא פ"ה נד - פ"ה און א"מא את פתרומה שגעה בה קודם פבד"ה און א"מא און אתה על חזקתה שפ"ה פורה אצ שמוכא ד -

1' משנה נדה ב' ע"א, משנה... על ידי מצת לעת' ורש"י

לפי משנה אין אמונה את הפירות שגעה בהן קודם שמוכא דם, לפי פלכפ אמונה מספק את כל מה שגעה בהן למפרע אצ שבדקה מלכא את א"מא שפ"ה אצ דם, וחכמים אומרים כ"ה פלכפ אלא אין אמונה את מה שגעה בו אחרת - מפני שלכא מסתבר שפ"ה מלכא בבדיקה פתעבב אפ"ה יותר ממה מלכא אצ.

2' פ"ה ב"מ, א"מא... לא אחרין אוקמה אוחזקתה, ורש"י

פלכפ אמונה נחלקים באם ש"כ פלכפ אשה על חזקתה שלכא ראתה דם פאז"ה ור"ה לראות כל חודש.

3' פ"ה ב"מ, א"מא... אמונה ודאי

פ"ה מקשה אצ על פלכפ אצ על אמונה אמונה במקומות שפמקוה שפ"ה און בו ארבעים ס"ס אמונה למפרע את כל פתרומה שגעה בהן אמונה, אצלו באומו מקוה אצ, שידוע שפ"ה בו נ' סופ - פ"ה און אמונה את המקוה על חזקתו ואחרין שבדאי פ"ה חסר כבר מלכא - ופ"ה פלכפ שלכא פאז"ה את פאשה על חזקתה אצ א"מא את פתרומה אלא מספק וכאן אמונה את פלכפ אמונה ודאי -

4' פ"ה, פתם משום דאיכא... פשתא פ"ה חסר

פ"ה פשיבא שבמקוה אמונה את מ' שכל בה על חזקתו שפ"ה אמונה, ופקשו למה לא נצמדי את המקוה על חזקתו שפ"ה אצ שמוכא חסר, אצ זה פשיבו שחלף ריאותא בחזקתו של המקוה בזה שמוכא ומוכא חסר, ושוב פקשו אצ בנדח חלף ריאותא בחזקת ספרה שלכא בזה שמוכא דם ובכל זאת לא א"מא אצ את מה שגעה בו למפרע אצ פלכפ אצ א"מא את פתרומה למפרע אלא מספק, ופשיבו און מלכא דם נדה משום ריאותא בחזקתה למפרע אלא מלכא, ושוב פקשו אצ במקוה אפ"ה לפ"ה כן - שפ"ה אצ פ"ה חסר המקוה למפרע - ולמה לא נצמדי את המקוה על חזקתו -

5' פ"ה, הכי פשתא... חדא לריאותא, ורש"י

פ"ה פשיבא שבמוכא המקוה חסר חלף ריאותא בחזקתו למפרע מפני שפ"ה מתמאצ אצ אב"ה באשה אין מלכא דם נחשבת לריאותא למפרע, ופקשו אצ בנדח שכיח שפ"ה מלכא אצ שיוכא לחלף ומלכא אצ מלכא דם פ"ה ריאותא למפרע, ולמסקנא תירבו שבמקוה יש לון, תרת' לריאותא - שפ"ה ריאותא בחזקת פאז' של המקוה מלכא חזקת אמונה של פאבל ולכן און אמונה את פתרומה אמונה ודאי - אב"ה בנדח אצ שחלף ריאותא בחזקת פאז' של אמונה אצ חזקתו על חזקתו שפ"ה אצ.

וב"כ - כל חזקת פאז' שחלף בה ריאותא - דפ"ה און רואים ששתנה פמלבי שינוי שר"ג לר"ת תוך זמן ממושך - אצ"ה סומכים על החזקה אלא אם כן יש אצ חזקת פלכפ שאפשר לריאותא לפ"ה אצ מדין תרת' לריאותא.

מנדנדן שבמקום שישנה חזקת האלף שחלפה בה רישותא ע"י אורם הבא תוך זמן ממושך בנסף לחזקת הבלבב
הממנעדת לחזקת האלף - פרי היתרתי לרישותא דוחים את חזקת האלף.

ופנה, פתום' עס בחולין וגם בנדף פקשו מסוּא' בחולין שלפי דעתם סותרת לסוּא' שראיין-

1 'חולין דף' י' ע"א, איתמר... בהמה לרא איתרעאוי, ורש"י, ותוס' ד"ה ופא הכא

השוחט שברק את הסכין קודם ששחט ולכא פיתא בה שום פשימה, ושחט באותה סכין וגם שבר בה עצמות
ושוב ברק את הסכין ונמלכות פאמה - נחלקו רב הונא ורב חסדא אם אפשר לתלות את הפשימה בעצמות
שפרי דרכן של עצמות לפאם את הסכין (כך סובר רב חסדא) או שמא מידים את הפשימה על חזקתה
שאסורה באוכלה קודם שחט וכוונתם שפססין נפאמה בצור קודם שפשימה לסימנים (כך סובר רב הונא).
ופביאו רבי' לדברי רב הונא שמא מידים את הפשימה על חזקתה אצ"פ שיש סברא גדולה לתלות לפתיר
(ע"כ ודאי פוסג) - מנא מנא שכלל ואחרי פאבילע אסק בדבר שפרי' בו לכלוק ומנא מנא פאכלוק דבר
חזי' על בגשו - מנא מנא אוחתו על חזקתו שפרי' מנא מנא פאכלוק דבר חזי' על בגשו - מנא מנא אוחתו
את פראי' מפני שחזי' פיא רישותא באדם עצמו אבד הפשימה פיא רישותא בסכין ולכא בהמה-
ושימותא שפיינג בדבר שאון דנים עליו אין בה כדי לדחות את מה שסתבר - שפססין נפאמה ע"י הפשימות.

2 'תוס' נדף דף' ב' ע"ב ד"ה פתם, ואכא... מנא מנא

פתום' פקשו שיש כאן תרתי לרישותא - הפשימה שפייא רישותא בחזקת האלף על הסכין, וחזקת איסור על
הבהמה - וביך פתירה רב חסדא? ואם לדי שדוקא רישותא שפייא האלף פדבר שבספק נקראת רישותא,
אז עס במקוה שפייא חסר פיי' לרי' לפיות אפור מפני שיש עס פרישותא פיא במקוה ולכא באדם
עכ"כ בוי?

3 ע"ב, וי"ד... פתם'

פתום' תירכו שדוקא איפה שיש תלמי' שפייא קרובה לודאי און לכא מתייחסים לרישותא שפיינג בלוי פדבר
אבד בנדף אין תלמי' ככאת, ומנא מנא עס רישותא שפיינג בלוי פדבר מנא מנא פתרת לרישותא.

4 ע"ב, וי"ד... הפשימה'

בתירוי' פנה סוברים פתום' שדברי פדמ' בחולין, סכין איתרעאוי בהמה לכא איתרעאוי' לכא דוקא - ולכא
ריתא פנה' מנא מנא רישותא שפיינג בלוי פדבר אינגא רישותא - אדכא שאין בפשימה סכין כדי לעשות ספק
בשחיה, שפרי' עס בסכין פאם אפשר לשחוט כדין - אום הפשימה לכא נפיתא דז שכבר שחט רוב פסימנים,
או שמוקם הפשימה לכא זא פוא שחתך את פסימנים.

ופנה, קושיית פתום' תמופה - שפרי' פנה' כאן (בנדף) אמרה בפירוש שאין רישותא בחזקת האלף מנא מנא
לחזקת איסור אלכא בתנאי שפרישותא פיא דבר שנוטר במשך זמן (חסר ואתאי), ופרי' פשימת סכין
לדבר ע"י מכה שקבד פססין או מן פאור או אוח"כ מצטט - דבר שקרה ומנא מנא אכא קושיית פתום'!

בחולין פקשו פתום' את פקושיא פנה ובלוקום פני פתירוי' שראיין בתום' בנדף - עס ישנם שלשה תירוי' -

5 'תוס' חולין דף' י' ע"א ד"ה סכין, ואדאי פואר, ואי' דמה די איתילדי... כספק ספיקא'

כנראה פתום' מסתפקים אם פתירוי' בלוי נדף פיא פכלכא למאשה שפרי' למסקנא אמרו עס שכלי נדף
ע"כ אפשר למנא שפירסה נדף אחרי פכעברות של דמים ובכד זכאת לכא מנא מנא את פאפירות שפעה
בהן למפרא ולעלד שכן מנא מנא אינגא ספק - ולכא פשיבו על פדחיי'.

העכ"כ זא מובאת בש"ע בנגע עלעכות שחיה - שפיהלכא פיא ששוחט שאינג בקי בהלכות שחיה ובכד
זכאת שחט בהמה דינג כנבילע -

6 'רמ"א וי"ד סי' א' סוף סעיף א', ואם בדקו איזה שוחט...'

שוחט שנבחן פאם על הלכות שחיה ומנא מנא בקי, ואחרי שנים בחנו אותו שוב ומנא מנא ששכח את הפלכות -
מאמדים אותו על חזקתו שידע את הפלכות דז פויס שנבחן שנית, אבד אום מצולם לכא נבחן פרי' לכא פיי' לוי
לו חזקת בקי וכוונתם למפרא את כל מה ששחט.

7 'ע"ב ע"ש ס"ק ו'... אלכא בשיבר בה עצמות דוקא'

פכ"כ זא און שלכא שייך כאן שום אחד משלשת פתירוי' שבתום' - שפרי' עס שכחה אינגא באה בהת אחת,
אין כאן ודאי לתלות בו לפקד וגם אין כאן ספיקות פרבה (ופכ"כ פוסקי' לפביר' שאפילו לפי פתירוי'
שפיתר פוא מפני ריבוי פספיקות לכא פיינג מתירי' בלי פתילי' פודאית של, ע"כ ודאי פוסג' - ומנא מנא יש
לון תרתי לרישותא - רישותא בבקיאותו פמנא מנא פתרת לחזקת איסור של בהמה - ואין לפתיר אפילו אם נבחן
ומנא מנא בקי תחלה - ע"כ מ"ש ברמ"א.

8 'ע"ב ע"ש ס"ק ח' באמלע דבריו, מיהו בלכא... דליכא רובא'

שפ"כ און שכאן יש רובא דליתיה קמן כנגד רישותא - דקי"ל רוב מלויין אכד שחיה מומחין פן - שרוב
שוחטים בבקיים בהלכות שחיה.

ואי"כ - לפעכא און מסתפקים אם דוקא רישותא פבאם במשך זמן יש בה כדי לפכחלף לחזקת איסור או
שאפילו רישותא פבאם בהת אחת מנא מנא פתרת לרישותא ובכד שלכא תפיי' תלמי' ודאית לפתירא
וגם שפרישותא אינגא בדבר עליו און דנים או שיש אז לדי' לפתיר. וכשיש רוב כנגד רישותא נחלקו ש"כ
ע"כ.

למדנו שבמקום יש ריאותא בחזקת פאז' ויש גם חזקת פלכא פאנאגדא לחזקת פאז' מלכאריפ'ס פריאותא וחזקת פלכא כגד חזקת פאז' (תרת' לריאותא) ואין כאן אפילו ספק. אלא- שפדבר מותרת באוד צן ופתוס' פסתפקו מפה-

או שפריאותא חייבת לפיות דבר שקורה תוך זמן ממשך

או שפריאותא חייבת לפיות בז' פדבר און דנג' אלו אם יש תל"י' ודאית אחרת לתלות בה את פריאותא

או שאין ל' פרהר' ל' דים דעק' את פריאותא (ופס"ז פוס"י- כשיש תל"י' ודאית אחרת לתלות בה את פריאותא)

כפי מה שראינו ב"ז, גם לפלכא און מסתפקים איזו תנאי דרוש כדי למחר תרת' לריאותא.

בגמ' יש נד' וכן בג"ז בש"ע פתרת' באמת פו' לריאותא - דפ"י' לחומרא. באחרונים און מולכאים אומותרת' גם לריאותא - לוקולא:

פגמ' יש כתובות דן בחתן שבא לב' ד' ואצן אצנת בתולים על אשתו אבד אין לו שום ידע' אם זינתה בימי אירוסיה - וצ"ז תיר' עליו מדין סוף לבצע' או שנבצע' קודם אירוסין ומותרת לו. אלא שכתובתה מנה כתובת אולמנה וזרשה ולא אמתים ככתובת בתולה.

1 'כתובות ד' ח' סוף ע"ב, אמר רבי אדעזר... עליו, ורש"י ד"ה נאמן

על אף שאין לו נאמנות לפסיד כתובתה, פרי פיא אסורה עליו מדין שו"י' אנפשי' חתיכה דאיסורא - שפאומר ע' דבר שפדבר אסור נאמן לגבי צ"ח ופדבר אסור עליו.

2 'ע"ב, א"כ, ונאמנות... באשת כהן' ורש"י

פגמ' שאולה למה נקרא שו"י' אנפשי' פרי אם לפי דבריו שלכא פיתה בתולה מותרת לו משום ספק ספקא - ספק זנתה תחתיו (אחרי אירוסין) ספק לאו תחתיו (קודם אירוסין) ואפילו תחתיו שמא נאנסה ומותרת לו. וצ"ז תיר' שרבי אדעזר אסר את פאז' פאז' און כהן שגם פאונס' אסורה עליו (מאיסור זינה) ומחילא אין כאן אלא ספק אחד - תחתיו או לאו תחתיו.

3 'תוס' פ"ה ד"ה דא זריכה

פתוס' פקשו למה אסורה על בעלה פכפן מספק אנה זינתה תחתיו ולא סמכין אחזקתה שפיא כשרה לכפונה. ותיר' יש ע' חזקת פאז' שפיתה בתולה עד שנגד' (לפי דבריו) שפיא בצולה - ומחילא זינתה תחתיו.

4 'פני יפושע על דברי פתוס' פ"ה בא"ד, וקשיא לי... בריש נד'

פפני יפושע פבין שפתוס' תיר' חזקת פאז' אדפיה מחזקת פלכא (ונחזור לזה לקמן) ופקשה שכאן יש ריאותא בחזקת פאז' שפרי' לדבריו פיא בצולה ולמה לא זרי' את פריאותא בחזקת פאז' לחזקת פלכא - שפיתה כשרה לכפונה - ותירנה!

ופנה לפי מה שלמדנו בכל' תרת' לריאותא קושיית פפני' תל"י' בשלשת פתירו'ים של פתוס' בחולין ובנד' - שנת' אחד פרי' לאו שייך כאן, חסר ואתאי - ולפי פתירו' פראשון בחולין ריאותא פבאפ' בבת אחת אין בה כדי לפלכא' לחזקת פלכא, אבד לפי פתירו' פושן שריאותא שאינה בז' פדבר איננה ריאותא כשיש תל"י' ודאית כגד' - פרי' כאן פריאותא פיא בז' פאז' פאז' און כאן שום תל"י' ודאית - וכן לתירו' פשטי' אס' ישנם פרהר' ל' דים כגד' פריאותא (ולפי פס"ז כל זה בנס' תל"י' ודאית) - פרי' אין כאן פרהר' ל' דים כגד' פריאותא - ומחילא מקשה פפני' יפושע שפרי' שפ"י' זריכים לפתירה מעצם תרת' לריאותא.

פפני' תיר' את קושייתו ע"פ דברי פתוס' ב' פמדי' בצן ארוסה שנתלו בה מנין - פאב' אצן שנתפאו פמחין משנתארסה ופבצע' אצן שנתפאו קודם אירוסין ושפ"ה מקח אצות - מפורש בגמ' שלגבי כתובה פבצע' פוא פמוחזק במחון ומחילא על פאב' לפביא ראו"ה שפמחון נתפאו אחרי אירוסין, אבד לולא חזקת מחון פ"י' פוסקים על פי חזקת פאז' שלכא פו' מנין עד סמוך למתי' שנתגלו ומחילא לאו פו' מקח אצות, ופקשו פתוס' למה אין כאן תרת' לריאותא - פמחין פו"י' ריאותא בחזקת פאז' ויש לה חזקת פני' -

5 'תוס' כתובות ד' ע"ב, א"כ, אבד פ"ה, ומהו תימה לר"י...

פרי' סובר שחזקת פני' של פאז' איננה חשובה חזקה אם פיא מנעדת לחזקת פאז' על אותה פאז' אצתה - וכן גבי פתח פתוח מלכאית אין חזקת פיתר' לכפונה חשובה חזקה כאשר פיא מנעדת לחזקת פאז' של פאז' אצתה.

ופנה, בכל פוסיות שלמדנו דברנו על חזקת פאז' שחלה בה ריאותא - ומתי מלכאריפת פריאותא לחזקת פלכא פמחזקת לחזקת פאז'. במקרה ואין ריאותא בחזקת פאז' אבד פיא מנעדת לחזקת פלכא - איזו חזקה אדפיה -

6 'ע"ב בתוס' בתחלת דבריו, אבד פ"ה, דליכא חזקת מנין... משאר חזקות'

חזקת פאז' אדפיה מחזקת פלכא

4 וקשיא לי הא חיבא למימר נמי הרי בעולה לפניך וכיון דהיא עכשיו בעולה כמו כן היתה בעולה קודם שנתארסה ואע"ג דחזקה הגוף עדיף עפי מ"מ כיון דחיבא נמי חזקה היתר הו"ל תרת' חזקה להיתרא וחדא חזקה לאיסורא וחדא במקום תרת' לאו מידי היא כדליתא זריש נדה

רובא דאיתיה קמן וקבוצ

חזקה ורובא דאיתיה קמן קובעים שאין לנעול דעורר ספיקות במצב שפיר קיים או במה שרעיל לפיות עד שיתברר שאכן חל שינוי. במקרה וכבר יש ספק בדבר אנו פוסקים על פי רובא דאיתיה קמן (אזלין בתר רובא) כדי לקבוצ מה קרה - וזו נלמד מ.אחרי רבים של פסנפדרין. פנא' שם בחודין פביאופ כדנלמא של רובא דאיתיה קמן פליור של תשע חנויות - שאם רוב החנויות בעיר מוכרות בשר שחוצה אז בשר שנלמא ברחובות פציר מותר מדאורייתא. בגנא' בכתובות מליין שלכא תמיד אזלין בתר רוב החנויות ומכשירים את הבשר -

1 'כתובות דף ע"א ע"א, תשע חנויות כולן מוכרות... אחר הרוב, ורש"י

פנכנס לחנות ולכא שם לב לראות לציוד חנות נכנס. קנה בשר - פביאו פביתה - ושואל אם הבשר מותר לאכילה. לכא אזלין בשר רובא מפני שהספק נלמד כבר בעת שנכנס לחנות כאשר הבשר פירי' מונח שם וקיי"ל, כל קבוצ כמחלף על מחלף דמא' - שבמחלף קבוצ ישנה למינא לכא-פחות חשיבות מאשר לרוב. ודוקא בבשר שנלמא ברחוב - שהספק נלמד במחלף של. פרוש' אזלין בתר רובא.

פדין שבקבוצ לכא אזלין בתר רוב נלמד מפסוק -

2 'פס, ומדאורייתא מנכא לן... על מחלף דמא'

פמתכוון לפרוג מישו בחבורה של בני אדם - ולכא פתכוון לשום אדם מסיים - אם בחבורה יפודים ולכא - יפודים ופרוב יפודים. פרי' אם פיינן פולכיס בתר רוב פיינן קובעים שכוונתו פיתנה לפרוג יפודי' שפרי' כוון לכאוד מחבורה שרובה יפודים, ובכל זאת פכתוב פכר אותו - מפני שבני החבורה קבוצים בנ' ופמינא חשוב כמו רוב.

3 'ש"ע י"ד סי' ק"י סעיף ט', ...רובא פריש, ורמ"א, וש"ך ס"ק כ"א ...פקביעות, וס"ק י"ח

אם ראינוהו בשעה שפירש ולכא ידענו מפיק פירש פרי' נלמד הספק במקום פקביעות ודינן כמחלף על מחלף. אבל אם נכרי' או קטן פפרישו - או שלכא נודע מ' פפרישו - הספק נלמד איננו כשפואו כבר במחלף פרוש ואזלין בתר רובא.

4 'חזון איש מעשרות סי' ז' ס"ק ט', ונראה... בפנינו'

לפי חזון איש גם בפרישו ישראל בלתי שומר תורה ומצוות דינן כפרישו נכרי' או קטן שפרי' ע"פ דין אין לו נאמנות ומחלף לכא נלמד הספק איננו אלא כאשר כבר פירש. דברי' פחזנ"א נחשבים כמחודשים מאד - שפרי' פפודי' פנפ חייב במצוות - ואם בידי' כבר פירש אסור מספק מדין קבוצ איך פותרו כאשר מסרם לפודי' אחר!

נפק"מ מעשית בין גישת פחזנ"א לשיטת פרה"ק פוסקים אחרים פיא בענין שאלת ערלה פפירות פאר"י. שרוב ע"י פפרי' אינם בשנת פערלה אבל ישנם גם ע"י ערלה ובקט"ל פרי' כל ע"ל פוא ספק ערלה ופוא קבוצ ודינן כמחלף על מחלף ופירותיו אסורים מספק. אבל לפי פחזנ"א למרות שפירש אסור לפודי' שקט"ל את פפירות לכאוד אותם כאשר מציים לפודי' של יפודי' שומר מצוות שוב פותרו.

5 'ש"ך ס"ק י"ד ...וזנפ ברור עכ"ל, ובאוריכות דבריו, אבל פרי"ן כתב... למפרע לכא עכ"ל'

במקרה ואנו יודעים באיננו איננו נרכש הבשר אבל לכא נודע שבאותו איננו פירש בשר נבלע עד אחר שפבר פופרש מפאיננו, לפי פרא"ה פוברר למפרע שכבר נלמד ספק בקבוצ ודינן כמחלף על מחלף. אבל לפי פרי"ן פואיד ולכא נודע לנ יש ספק עד שפירש אזלין בתר רובא.

ונראה דאי פירש צפני ישראל אינו
רשאי לתת לישראל אחר וישראל אחר ג"כ דינו כראשון שראה שפירש, מיבו
כ"ז בישראל שיש לו נאמנות צאיפורין, חבל בשר הנמלא ציד מומר לנצילות
נראה דינו כנמלא ציד נכרי וחשיב פירש כיון שאין לו נאמנות לא מקרי
לדין פירש צפנינו

קבוצה דרבנן

למדנו שכאשר יש לנו ספק בחתיכה ורוב החנויות מוכרות כשר, אזלעין בתר רובא ופחתיכה מותרת באכילה מפ"ת. במה דברים אמורים כשפגשנו נמלא מחוץ לחנויות, אבל פרוכש בשר ולאו דיוצ לו לאיצו חנות נכנס, הבשר אוסור - מפני שספק פנע"ד בקבוצה פריפו ספק פשקול אפילו אם יש רובא דאיתיה קמן ל"ד אחז. (ובמקרה שפירש קודם שנע"ד לנו על פסוק - כגון שלאחר זמן נמלאות בפמה טרפה בחנות - נחלקו פרי"ו ופרא"י אם דינו בקבוצה - ודינו כספק פשקול, או כפריש - אזלעין בתר רובא.)

ופנה, בכל תערובת יבש ביבש כשפרוב פיתר פרי מפ"ת פכל מותר מדין ביא"ד (אלא שבמין בשא"מ ל"ריק ששים מדרבנן מחשש שמא יבשלעו ויתן פאיסור אע"פ בפיתר). וכשפאיסור פוא מפדברים פחשובים שאינם בטלים אוסור לאכול כל חתיכה שבתערובת מחשש שמא היא פחתיכה פאוסור ופינע בטל פרוכש פיתר. אל"א שיש מקום לטעוה, מאחר ורוב פחתיכות פן על פיתר, למה לא נתיר לאכול כל חתיכה לבד ולומר שפ"א מן פרוכש שפרי כשנע"ד פאיסור במ"ב על פריש אזלעין בתר רובא!

קושיא זו שואלת פ"א, בזבחים הנע"ד לבהמות קדישים שנתערבה בהן חסאת פמתה או שור פנסקל שכולן אוסורות מפני שאין בעלי חיים בטלים -

1. זבחים ד"ל א"ל א"א ... ונמשך חז חז מנייפו (גירסת רש"י ופ"ק) וני"א... מרובא פריש, ורש"י

פ"א אע"פ כ"ד - שיפ"א מותר דפקריב כל אחת בפני אצמח ולתלות שפ"א מן פרוכש -

2. נמשך פוה ל"ה קבוצה... על מח"ה דני, ורש"י

פ"א ממה שם נפריש את פבהמה בידיים אין על"ה שם פריש אל"א קבוצה שפרי פסוק נע"ד ל"פני שפפרשעו אווה, ולכאורה דברי פ"א אצמח תמוהים, וכי איצ"ה קבוצה יש כאן פרי קבוצה פירושו או מקור ברור על איסור כגון בחנות פמוכרת נב"ה, או חפ"י שדין ברור כמו בזרק אבן לחבורה שיש בה יפודים ונכרים - אבל כשנתערב איסור בפיתר אין שם שום איסור קבוצה.

3. תוס' א"ל א"ב ד"ה אל"א, דנדאורייתא... ו' ותוס' חולין ל"ה א"א ד"ה ספקו, ובדבר חשוב...

כשאמרו חז"ל שדבר חשוב איננו בטל ידעו שבתערובת יבש ביבש לא תוצ"ע תקנתם כלום אם ישאירו את פאפשרות לטמוך על רוב, לכן נתנו חז"ל על תערובת יבש ביבש שם, קבוצה מדרבנן ואחר שכל זמן שפחתיכה נמלאות במקומה פרי היא כמ"ה על מח"ה. וכן אם מפרישים אחז מתוך פתערובת בידיים אדין נקרא קבוצה מפני שנלקח ממקום קביעותו.

4. פ"א ב"א א"ל א"ב, אל"א ניכבשינפו דנייפו וני"א... פריש

פ"א פקשה - נניח שום מפרישים בהמה בידיים אדין נקרא שנלקח מפקבוצה ואוסור, אבל אפשר ל"רם שפבהמות יפרשו מצמח ואז לתלות כל אחת מן ברוב?

5. פ"א אל"א א"ר רבא... קבוצה, ורש"י (גירסת רש"י ברבא, גזירה משום קבוצה)

על משפירש אוסורו חז"ל גזרה שמה יקח מפתערובת קודם שפירש.

ויש מקום לתמוה - בקבוצה דאורייתא פתירו חז"ל את פחתיכה שפירשה, ואילו בקבוצה דרבנן אוסור ג"ס את פפריש גזרה א"א קבוצה - למה שיגזרו גזירות א"א קבוצה דרבנן ולאו א"א קבוצה דאורייתא?

6. תוס' חולין ד"ל ל"ה א"א ד"ה פכא, וא"ת דפתם משנ... מן פקבוצה (תני"א), וי"ל דפכא...

פתוס' תירלו שדוקא בקבוצה דרבנן יש מקום לגזור א"א קבוצה - שאין פקבוצה איסור ברור אל"א תערובת ויש לחשוש שיטעו ויתירוה, אבל בקבוצה דאורייתא איפ"ה שפאיסור ברור - כגון פחנות פמוכרת נב"ה - וכי יש לחשוש שמה יבש במז"ד לאותה חנות ויקנה בשר!

ר"ת בתוס' חולק וסובר שגם בקבוצה דרבנן לא אוסרו את פפריש, אבל ל"ע איך יפרש ר"ת את פסו"א בזבחים שגם פפריש אוסור?

7. תורת הבית דפרשב"א בית רביצי שער שני, וכן דעת ר"ת ז"ל... בשאלתות

שי"ת ר"ת של"א אוסר רבא את פפריש אל"א כשג"ס את פפרישה אבל אם פית"ה פבהמה פורשת מצמח באמת פית"ה מותרת.

8. שו"ע י"ד סי' ק"י סעי' ו' דברי המחבר וט"ז ס"ק ו'

שו"ע כ"ת ופ"ז חשש לשי"ת פתוס' שאפילו אם פרה מצמח אדין אוסור גזרה שמה יקח מן פקבוצה.

9. ר"א שם... פאחרונים אוסורים

אם פירשו כולם אין מקום לגזור שמה יקח מן פקבוצה שפרי לא נשאר שום קבוצה!

7 וכן דעת רת"ם ז"ל דכל שפירש מעצמו מותר ולא אסרו שם בשור הנסקל גזירה שמה יקח מן הקבוע אלא בכבוש ביד כדי שיתפזרו שאם אתה מתיר לכבוש כדי שיתפזרו ויקח מן הפורשים ודאי איכא למיגזר שמה לא יפזר ויקח מן הקבוע וכ"כ בשאלתות

למדנו שכשתצטרף דבר חשוב של איסור בפיתור - מדובר בלא בטעם אצ"פ שפרוב פיתור, וחז"ל גם גזרו לומר שאם באנו לדון על כל חלק מהתצטרבות בנפרד מה פ"א אין פולטים אחר פרוב אדא דניס עליו כאילו הוא קבוצה וכמחלף על מחלף דמי, ואפילו אם פירש ממקום התצטרבות איסורו או דקחה מהתצטרבות - דפי ר"ת (וכן פסק בשו"ע) אם גירמה הפרישה במתכוין, ולפי פתוס' בכל אופן.

ופנה, בקבוצה דאורייתא הביא הש"ך מחלוקת בין פר"ן ופרא"פ במקרה ופירש פחתיכה מן הפקיעות וקודם שנודע שפ"פ של איסור ואח"כ נודע שפ"פ של איסור(אשר חנויות מוכרות בש"ר כשר ולקח מחמת מן ולא ידע מאיזו מן לקח, ואח"כ נודע שאחת מן מכר בש"ר לא כשר) - פ"א דין כקבוצה שפ"ר פחתיכה נלקח מן הקבוצה, או שדין כפירוש שפ"ר הפסק נודע במחלף של פירש, על גבי קבוצה דרבנן, לכאורה אין נפק"מ מתי נודע הפסק (דמש"ל: אם לקח דבר חשוב מתוך צרימה של דברים חשובים ואח"כ נודע שאחד מהם הוא של איסור אבל לא ידוע איזה מהם הוא הפ"א) שפ"ר אפילו אם גידי שאם לא נודע הפסק קודם שפירש דין כפירש, פ"ר של הפירש איסור משום גזירה.

לכאן מניין בראשונים -

1 תורת הבית דהרשב"א בית רביעי שער שני, ולפיכך מ' שלקח... מן הקבוצה במקולדן

הרשב"א פת"ר את מה שפירש קודם שנודע הפסק, בבי"ה בסביר שרשב"א לשיטתו שפסק כ"ת ולכאן גזרו פירש אלא קבוצה אדא כשהפירשו (או ארס את הפרישה) נדחת, וכאן שהפירשו קודם שנודע הפסק פ"ר פירש בשו"ע ומחלף לא גזרו.

גם בשו"ת הרא"ש פסק דקולדא, אבל לא מפני שפסק כ"ת -

2 שו"ת רא"ש כ"ד כ"י י"ז, ונראה לי... בדינא דקבוצה

הרא"ש בסביר שלכא גזרו פירש קודם שנודע הפסק אלא קבוצה לאחר שנודע הפסק, וא"כ - בין לפי ר"ת שכמותו פסק בשו"ע, ובין לפי פתוס' שכמותם הפח"ר פ"ז - חתיכה פראו"פ לפתכבד שנלקח מחמת ואח"כ נודע שאחת הפחתיכות של פיתיה של טרפה - אותה הפחתיכה מותרת דאזל"ן בתר רוב חתיכות כשרות.

3 שו"ע י"ז סי' ק"י סעיף ה', וש"ך ס"ק ע"א, דאין להחמיר

השו"ע פוסק שבחנות שנמלאת בה אבר טרפה - ומחלף ברור ששאר חלקי אותה בהמה שפ"מ מאורבים בכל הבהר שבחנות ג"כ איסורות, אחרי שנודע איסור לקנות אפילו חתיכות שאינן ראויות להכתבד שאין פכ"ל בקיאין מה נקראו ראוי להכתבד ומה לא, אבל שאולף של חפ"ר"ל בבית מתירים את הפחתיכות שאינן ראויות להכתבד.

ופנה, דין קבוצה דרבנן הוא התצטרבות שפ"א שבו בטעם הרוב מדאורייתא ומדברן בלבד הוא שייך בטעם מפני חשיבותו, בנ"א מניין שחז"ל פקילו בגזירתם באופן מסוי"ם -

כמו שנתנו חז"ל דין קבוצה התצטרבות איסור שפ"א דבר חשוב, באותה נדף נתנו דין קבוצה דרבנן לתשמישי גבודף זרפ כד' שלכא יבטלו ברוב - וכמו שראינו בנ"א ש"ז אסורת בכלש"פ.

4 זבחים דף ע"ד ע"א, אמר ר"ן אמר רבא בר אבוב... פי"ן דאיסורא

בבב"א של ע"ד שנתצטרפה בבבב"א של פיתר פ"ר כולן איסורות מספק שאין הפבב"א של ע"ד בטעם הרוב, וגם אין לו לקחת בבב"א ולתלות שפ"א מן פרוב - מד"ן קבוצה דרבנן שפ"א כמחלף על מחלף, אבל אם נאבדף בבב"א אחת אמרו חז"ל שאפשר לתלות שפבב"א של איסור פ"א שנאבדף וכל הפבב"א פנתרות מותרות.

5 pe, איתיהיב רבא... כל הראשים כולן, ורש"י

רבא פקש"ה מהמשנה בחבב"א פת"ה או שור פנסק"ל שנתצרה בריבובו בהמות של פקדש ימותו כולן, ולמה לכא נתי"ר את כולן אחרי מיתת הראשונה - ע"י שנתלה שפ"א הפסולת? ותי"ר"ו בנ"א שרב שפתי"ר את הפבב"א בנפילת אחת מן סובר כמו רבי אליעזר בהמשנה לקמן שחולק על הפכח"א, וסובר שאם נתצטרבו אברים של קרבנות כשרים באברים של בע"ח מומים אם נקרבנה ראשה של אחת מן פותרו כל הראשים מפני שתולין שפ"א פיתיה שעה בבב"א פמוס.

6 pe, ופ"א אמר ר"א... קאמין'א, ורש"י

רב אלעזר פוסק שרבי אליעזר לא פקד לתלות את הפבב"א מום בבב"א שנקרבנה אדא אם יקריב לכא פחות משתים יחד מפני שבאופן ז' יש, מ"א - פ"א ופ"א ופ"א כשר (שאין כאן יותר מבב"א מום אחד) אפשר לסמוך על ז' שגם פש"ן כשר, אבל כשהמקריב אחד אין כאן ודאי כשר ולא פתירו חז"ל.

7 שו"ע י"ז סי' ק"י סעיף ז', ורמ"א

פלכ"ה כרבי אליעזר, ופ"א סובר שפ"א במקרה ופלכ"ה אחד לכאובד ואוכל את פנתרים שנים שנים - בכלל בבב"א איסור לכאובד את כולם בבב"א אחת.

ולפיכך מי שלקח בשר כשר מן המקולין ואפי' חתיכה הראויה להתכבד הב בפני האורחין ואח"כ נמצאת טרפה במקולין ולא נודע חתיכות הטריפה בין שאר החתיכות ויש שם חתיכות הראויות להתכבד הבן בפני האורחין ואינו יודע מאי זו לקח אם מן הטרפות או מן הכשרות כל אותן שלקחו מכבר מן המקולין קודם שנודע שיש טרפה מותרות לפי שלא נודע האיסור אלא לאחר שפרשו אלו וכשבא לאלו הספק בפורש בא להן וכל דפריש מרובא פריש והיינו סיפא דברייתא דקתני בנמצא הלך אחר הרב אבל אסור לאחר מיכן ליקח מן הקבוע במקולין

2
 ונדאה לי דמה שלקחו מן הנשר קודם שטלד הטמא אפילו
 אמינה הראויה להתכבד תומרת דהליגן דמרוסא
 פריש, ולא אשמתן דאמר סמרח תשים גורה במא יקח מן
 הקטע אלא היכא שכבר הם עומדים במקום איסור, דאי
 שרי ליה אותם שפירשו אחי נמי ליקח מן הקטע. אבל קודם
 שטלד הטמא לא איך למינור מידי טלג טמא הישר הם
 עומדים. מלי אמרת גוריה טמא יקח אחר שטלד הטמא, הן
 גוריה לא אשמתן במרוא, ועוד דסהא ליכא למיטעי דאם לקח
 נטו שהיו טמא הישר בשפל זה לא אמי ליקח לאחר
 טמא, אבל אמר שכבר נאסרי חי שרית ליה אותם שפירש
 אחי למיטעי ליקח נמי מן הקטע, דמימר אמר תה לי הא
 מה לי האו דכולי פלגא לא טקילי כדנא דקטע.

ספק ספיקא

אז כאן עסקנו בדין הספק, ולמדנו שלמרות הכלל של ספיקא דאורייתא לחומרא - אנו סומכים על חזקת רובא דליתיה קמן לומר שאין כאן ספק בכלל, ובמקום שאין חזקה או רובא דליתיה קמן וקיים ספק אזלינן בתר רובא - אנו פושטים את הספק א"פ רובא דאיתיה קמן. אם אין רובא דליתיה קמן - וכן בספק פנע"ד במצב של קבוצה (דפ"ע מקור איסור ברור) משנה"כ ד"ע כמחל"ה על מחל"ה - אז חזרנו לכלל של ספיקא דאורייתא לחומרא. לפי רש"י ורשב"א פולכים לחומרא מן התורה, ולראב"ם מדרבנן (חז"ל מספק כרת לפי דכס"ף משנה, וחז"ל מאיפה אסתחזק איסורא דפי פפרי חדש).

בהרבה מקומות בש"ס מובא שדוקא הספק השקול ד"ע לפחמיר, אבל, ספק ספיקא ד"ע לקולא. בהפדרותיהם של הספק ספיקות' למינפס אז נצטוק בהרחבה, אבל מקודם נברר את מפותו של הפיתר בספק ספיקא.

באחרונים תולים את פיתרו של ספק ספיקא בשיטת הראשונים בספיקא דאורייתא -

1' שו"ת פני יהושע סי' י"א, דקשיא ל'... רובא', ובש"ע... רמ"א

לשיטת הראב"ם שספיקא דאורייתא לקולא מה"ת ולחומרא מדרבנן. ספק ספיקא - שפוא ספק אם בכלל יש ספק - פ"ו ספק דרבנן ודינן לקולא. לא כן בשיטת רש"י ורשב"א שספיקא דאורייתא לחומרא מה"ת, על הספק ספיקא פ"ה ז"ר ל'פיות איסור -

באחרונים הביאו את לשון הרשב"א בתשובה (את תוכן התשובה נראה לקמן) ובינו שר"ה לפרש למא באמת ש"ס מותר -

2' שו"ת הרשב"א חלק א' סי' ת"א, דפ"א... כרוב'

באחרונים מבינים שהרשב"א למד את הפיתר של ש"ס מדין רוב - שפרי רוב ז'דים בס"ס הם לקולא.

אז סברא מ"נין באחרונים שדוקא ספק השקול נקרא ספק אבל לא ספק ספיקא!

ואיך שיפ"ה ספק ספיקא ד"ע ל'פקל. ועדיין לא הפדרנו מה נקרא ספק ספיקא! פס"ק פראשון פוא ספק ספיקא בריבוי תצרות -

ל'ע"ל למדנו על תצרות יבש ב"ה איפה שפאיסור פוא דבר חשוב או משנה אבדוה זרה מדרבנן לא בל"ל, ול"ל לא שייך לסמוך שכל א' מפתצרות פוא מפרוב מפני שחז"ל נתנו לתצרות דין קבוצה ול"ל איסור פפורש מן התצרות לזרה אלו קבוצה פ"א ב"ב ח"ס ד"נב במקרה ואחד מפתצרות שוב נתצרב באחרים -

3' זבחים ד"ז ע"ד ע"א, ספק אבדת כוכבים... לריבוא מותרין'

כל שפירש מפתצרות הריופו ספק משנה ע"ז, ואם נפל לתצרות שני"ה פרי יש לנו ספק אם יש בכלל איסור בתצרות השני"ה ואפ"ל אם נמאר שיש שם איסור עדיין כל אחד מפתצרות השני"ה פוא ספק אם פוא ז' שנה"ל - ופ"ו ספק ספיקא.

ול"ל - מלשון פ"א משנה שפ"ו שם על תצרות -

4' תוס' שם ד"ה פירש, משום דיש חילוק... מהאי אצ"א דפרשת'

פתוס' סוברים שמשנתם בכל תצרות השני"ה פרי בודאי פשתמש בספק - ופרי דוקא פ"ס מותר ול"ל הספק, אבל בתצרות השלישית מותר לו לפשתמש בכולם.

5' שם ב"א, תנאי פ"א... ומשע"ה למקום אחר מותר'

פ"א פוסי"ה ע"ס בדברים חשובים ש"ס מותר (ות"ק חולק) וכו' במשנה ע"ז, ול"ל כאן פזכירה פ"א תצרות שלישי.

6' ראב"ם פרק ט"ז מאכלות אסורות פל"ה

פראב"ם חולק על פתוס' וסובר שתצרות השני"ה אסורה למארי ודוקא פשלישית מותרת - ופוס"ס ל"ל פוא שלפי פראב"ם הפיתר פוא ביא"ל ול"ל ספק ספיקא, וסובר שתצרות פראשונת אסורה כודאי, ובשלישית שפ"א ספק ספיקא אמרו שב"ל.

7' שו"ע י"ד סי' ק"י סעיף ח', ורמ"א... את כולן, וביאור פז"א אות ע"א

פשו"ע פצתיק לשון פראב"ם ש"י ג' תצרות ורמ"א אסר ל"ל כולן את כל התצרות פשלישית וכו' תצרות השני"ה לתוס'!

⁸ רמב"ם פרק ז' עבודת כוכבים העכ"ז, ספק עבודת כוכבים ... פרי אלו מותרים'
בעבודה זרה פתיר רמב"ם תערובת שני"ה כתוס' (וכאן לא נזכיר את הענין של ביטול)

⁹ ע"ק סי' ק"י ס"ק נ"ב, וכן נ"ע

הש"ך תיר"י שבאעבודת זרה שאיננה בת אכילה פתירו חז"ל את השני"ה אבל באכילת אסורות לא פתירו חז"ל אלא בתערובת ע"שית.

¹⁰ רדב"ז ע"ד דברי רמב"ם פרק ט"ז באכילת אסורות הע"ז, היעכך אס פראשון... רבינו

ש"ת רדב"ז שבדברים חשובים לריכ"ם של תערובות, אבל בדבר שאינו חשוב של עבודה זרה נותר כבר בתערובת שני"ה.

¹ דקשיא לי האי ס"ם היכי רמיזא באורייתא ואמאי לא דייק בהו
הש"ם כדדייק בפ"ק דחולין מנ"ל דאזלין בתר חזקה ודאזלין בתר
חז"ל

ובשלמא לשיטת הרמב"ם ז"ל וסייתו דספק איסורא
לחומרא ליתא מדאורייתא היבא דלא אחזק לא איסורא ולא
היתירא אלא דמדרבנן אמרינן דלחומרא וא"כ היבא דאיבא ס"ם
ה"ל ספיקא דרבנן אלא לשיטת רש"י והתו' והרשב"א ורוב
המפרשים דפוסקי' דספיקא דאורייתא לחומרא היינו מדין תורה
הדר' קושיא לדוכתא מנ"ל להקל בס"ם והיבא רמיזא

² דהא ספק ספקא עדיין כרוב

עד כאן עסקנו בספק ספיקא דרך שתי תצורות (או שלש דפי הרמב"ם בנגע למאכלות אסורות דפי פש"ק ובנגע לדברים חשובים דפי הרדב"ז). בסוגיא דפתח פתוח ראינו גם את הפעם של ספק ספיקא שלד"א ע"י תצורות כדל - אלא שהאיסור לבצע תלוי בשני תנאים והם שר"י בספק (תחתיו ור"ן). בריש מסכת ביצה מצינו סוג שליש של ספק ספיקא - ספק איסור שלד"א ע"י תצורות שנתעברו בהיתר -

ביצה שנעדרה ביו"ט אסורו בית הלל ביו"ט ונחלקו פאמוראים בריש מסכת ביצה בסבת פאיסור - רבנן אפרש שמדובר ביו"ט שחל לפיות לאחור בשבת ויזע שכל ביצה שנעדרה פיוס נמארה אמתול - וא"כ בצרב שבת עדיין לא פיתה אומדת לאכילה ולא פיה עדיף שם מאוכל. ורבה סובר שכל דבר שלד"א פיה מוכן לאכילה (או לשימוש אחר) לפני שבת ויו"ט ובא לאוכלו ביו"ט פרי שימוש בו נקראת כנגד - שכאילו עשפו למאכל, ולרבה י"ז אכילתו בדרכי זה אסור מפ"ת. רב יוסף ורב יצחק פירשו שמדובר בכל יו"ט וביצה שנעדרה בו ביום פ"א בכדל עזרת משקין שזבו מפירות בשבת ויו"ט מפירות שנשרו מפאילן מצמח אסורים ולא מחספה ותלש.

1' ביצה דף ע' ע"ב, מיתביה אחד ביצה... אתאן לספק אריפה'

הע"א הפקש דפי רב יוסף שהביצה אסורה מדרבנן למה עס ספק אסורה? ותירצה שפסוק פאיסור אינגה ספק ביצה שנעדרה ביו"ט אלא ביצה של ספק אריפה - שפ"א ספיקא דאורייתא.

2' ע"ב, אי פכי אינא סיפא... אין איכא למימר'

הע"א שוב הפקש למה ספק אריפה אינגה בטידה? ותירצה שפ"א דבר שבמנן.

פראשונים פקשו שבתצורות ספק אריפה למה אין פביצה מותרת מדין ספק ספיקא. שפרי פביצה ע"מא אינגה יותר מספק אריפה ונתעברו באחרות - וא"כ כל ביצה פ"א ספק ספק אריפה? ובשלא לשיטת פראש"ס יש מקום לומר שכמו שפ"ק שלש תצורות לפתור דבר חשוב שפ"א בר אכילה (לכ"ע) יכיל לפיות שכאן וחי"ב פראש"ס שתי תצורות. אבל לשיטת פתוס' ששם שתי תצורות בכדל ספק ספיקא - למה לא נתייר תצורות ספק איסור מדין ספק ספיקא?

בראשונים מצינו שתי שיטות בענין -

³ תורת הבית דפרשב"א בית רביצי שער שני, ומיפו... כולן אסורות'

דפי פרי"י ספק אחד בגוף וספק אחד בתצורות אין מלכרפיס לספק ספיקא.

ופנה פראש"א בפין בדברי פרי"י שכל דין ספק ספיקא לא נאמר אלא בשתי תצורות בלבד אבל לא ש"ק ס"ס בלי תצורות. ומיילא פקש ע"פ פרי"י מפתח פתוח -

⁴ ע"ב בתורת הבית, ולדידי קשיא לי... דפקד'

מכה קושיתו ע"פ פרי"י חולק פראש"א ע"ז ונתן פסבר משלו לזה שבי"ת ספק אריפה שנתעברו בשל פיתר לא נחשב לספק ספיקא למרות שפתח פתוח פ"י ספק ספיקא אמור -

⁵ ע"ב, ויש לי לומר... היפה'

פראש"א סובר שבי"ת ספק אריפה נאסרה מדין ספיקא דאורייתא ע"ז לפני שנתעברו ושוב אינגה נותרת ע"י תצורות. אבל פתח פתוח פ"י ספק ספיקא מתחלתו. (ובספק ספיקא בתצורות - דבר חשוב שנתעבר פאמ"ס - פרי מדובר בדבר שנתבטל מפ"ת אלא שחז"ל החמירו שלד"א יתבטל מחמת חשיבותו - ובספק ספיקא פתיחו.

⁶ ש"ע י"ד סי' ק"י סע"ז ע' ורמ"א... ספק ספיקא ואסור' וש"ק ס"ק ס"ב

ש"ע כר"י, רמ"א כראש"א, ופש"ק מסתפק אם יש כאן מחלוקת בכלל - יוכל לפיות ששם פאחבר ואם פראש"א מחמירים כמו שני פפסבר"ס.

⁷ ש"ע סע"ז ד' ורמ"א

לכאורה פאחבר ורמ"א כן הם לשיטתיהם בסע"ז ע' - כפי פפירוש פפשוט בדבריפם שהש"ע פסק כר"י ופראש"א כראש"א (ושלא כמו פ"ד בש"ק שאין כאן מחלוקת) - שלפי פאחבר דבר פאיסור משום קבוע אינגה ספק בגופו אלא ספק ע"י תצורות ומיילא אם שוב נתעבר בהיתר פ"י שני ספיקות בתצורות ומלכרפיס לספק ספיקא. אבל לפי פראש"א אחרי שנאסר מפ"ת משום קבוע שוב לא נותר ע"י תצורות.

אלא - שלפי פראש"ס (וכפנת הש"ק) באיסורי אכילה פרי לריכוס שלש תצורות וראינו שהש"ע פסק כמו פראש"ס - וא"כ עס בסע"ז ע' ואם בסע"ז ד' איך שייך לפתור את הפסוק בתצורות אחת בלבד - עס בלי פרי"י ובע"י פראש"א אין כאן ספק ספיקא לפתור?

⁸ ע"ק ס"ק ס"א... דלא עדיף מבי' תצורות', וס"ק כ"ע

פש"ק פסביר שלפי פשו"ע דבר שנאסר ע"י קבוע פותר בתצורות אחת מפני שפקבוע פוא חידוש.

וּמִיָּהוּ אָמְרוּ מִשְׁמוֹ שֶׁל רַבִּינוּ יִצְחָק הַזְקֵן הַיְדוּעַ בְּעַל הַתּוֹסְפוֹת ז"ל דְּלֹא אָמְרוּ סִפְקָא לְהַקְלֵי אֲלֵא בְּשֵׁתֵי סְפִיקוֹת הַבְּאוֹת מִכַּח שְׁתֵּי תַעְרוּבוֹת כַּגּוֹן זֶה שֶׁאָמְרֵנוּ שֶׁנִּפְלֵה טַבְעַת שֶׁל ע"א לְרִיבּוּא וּמְרִיבּוּא לְרִיבּוּא דְכָל חֲדָא וְחֲדָא שְׁבַתְעָרוּבַת שְׁנִיָּה אִיכָא תְּרֵי סְפִיקֵי דְבַכְלֵי חֲדָא וְחֲדָא אִיכָא לְמִימַר לֹא זֶה הוּא שֶׁנִּפְלֵה כַּאֲן וְאֵת"ל זֶה הוּא שֶׁנִּפְלֵה כַּאֲן שְׁמַא לֹא זֶה הוּא שֶׁנִּפְלֵה לְרִיבּוּא רֵאשׁוֹן אֲבָל בְּעַלְמָא שְׁאִינּוּ בַּא מִכַּח שְׁנֵי תַעְרוּבוֹת לֹא וְעַל כֵּן הוּא מְפָרֵשׁ בְּרַפ"ק דְּבִיצָה כִּי מַה שֶׁאָמְרוּ שֶׁמִּנְתַּעְרְבָה בְּאַלְפֵי כּוֹלֵן אֲסוּרוֹת אֲסִפִּיקָה אֲסוּרָה קֵאִי כְּלוּמַר שֶׁאֲפִילוּ סִפְקָא נּוֹלְדָה בִּי"ט סִפְקָא לֹא נּוֹלְדָה בִּי"ט אִם נְתַעְרְבָה בְּאַחֲרוֹת כּוֹלֵן אֲסוּרוֹת

יְוֹלְדֵי

קָשִׁיא לִי מִדְּאֲמַרִּינֵן בְּרַפ"ק דְּכְתוּבוֹת הָאוֹמֵר פְּתַח פְּתוּחַ מִצְאֵתִי נֶאֱמַן לְאוּסְרָה עֲלֵיו מ"ט דְּשׁוּיָה אֲנַפְשִׁיָּה חֲתִיכָה דְּאִיסוּרָא וְאֲקָשִׁינֵן אֲמַאי ס"ס הוּא סִפְקָא תַּחְתִּיו זִינְתָה סִפְקָא אֵין תַּחְתִּיו זִינְתָה וְאֵת"ל תַּחְתִּיו זִינְתָה סִפְקָא בְּאוֹנֵס סִפְקָא בְּרִצּוֹן וְאוֹקִימָנָא בְּאֵשֶׁת כְּהֵן אֲבָל בְּאֵשֶׁת יִשְׂרָאֵל לֹא וְהֵתֵם אֵין הַסִּפְקָא בְּאוֹת מִכַּח הַתַּעְרוּבוֹת וְאֵפ"ה אֵתָה דֵּן אוֹתָן בְּסִפְקָא לְהַקְלֵי

יְיֵשׁ לִי

לוֹמַר דְּהֵתֵם שְׁאֵנִי שְׁא"א לְזוֹ לְבָא לְפָנֶיךָ אֲלֵא בְּשֵׁתֵי סְפִיקוֹת וְאֵי אֵתָה יָכוֹל לְהַחְמִיר עֲלֵיהּ וְלוֹמַר דְּהֵיֶאֱךָ נְתִיר וְכִבְרָא אֲסִרְתָּה כְּמוֹ שֶׁאֵתָה אוֹמֵר בְּסִפְקָא נּוֹלְדָה בִּי"ט שְׁמִיד עֲמָדָה עֲלֵינוּ בְּאִיסוּר וְאַחַר כֵּךְ נְתַעְרְבָה בְּאַחֲרוֹת וְנִיתוּסַף בְּתַעְרוּבַת סִפְקָא זֶה הַשְּׁנִי וְכִיּוּצָא בְּזֶה כְּמִי שֶׁאֲסִרְנוּהּ מִחֲמַת סִפְקָא טְרַפָּה וְאַח"כּ נְתַעְרְבָה בְּאַחֲרוֹת הֵיֶאֱךָ נֶאֱמַר שְׁמַא לֹא זֶה הוּא שֶׁנִּפְלֵה כַּאֲן הוּא שְׁמַא לֹא טְרַפָּה הֵיֶתָה וְהֵלֵא כְּבֵר אֲסִרְתָּה מִשְׁעַת שֶׁנּוֹלְדֵי סִפְקָא טְרַפּוֹת וְהֵיֶאֱךָ נְתִיר מַה שֶׁאֲסִרְנוּ מִפְּנֵי שֶׁנְּתַעְרְבָה בְּאַחֲרֵים וְנֶאֱמַר מַה שֶׁאֲסִרְנוּ מוֹתֵר הֵיֶה

למדנו שלשה מיני ספק ספיקא: ספק ספיקא, ספק ספיקא - הסוגיא בזבחים, ספק א' בגוף וספק א' בתצורת - הסוגיא בביצה. וספק ספיקא בגוף - פתח פתוח בכתובות. ראוינו גם את הפעדרות של ספק ספיקא ע"י תצורות ואת המחלוקת בספק א' בגוף וספק א' בתצורת, אבל כרם ראוינו את הפעדרות של ספק ספיקא בגוף -

ופנה, בסוגיא דביצה ראוינו את שיטת הרשב"א (וכן פסק הרמ"א) שאין לפתור דבר שניאסר מחמת ספיקא דאורייתא ע"י שנתערב אחר - שפסק כדאי ואינו מליצה לספק ספיקא. לכאורה מסתבר שאחרי שהחמירו בספיקא דאורייתא גם אם נמוסל ספק אחר לספק הראשון לא יליצה לסיים ואפילו שלא ע"י תצורת.

רמ"א יו"ד סי' ק"י סעיף ט', אבל אם פ"ו ב' ספיקות אם פ"ה כאן... ואזו של איסור'

הרמ"א פסק שדוקא אם נדעו שני הספיקות יחד אפשר לפתור מדין ס"ס אפילו אם הפסק הראשון הוא איסור דאורייתא אבל אם נדעו של ספק א' והוא מדאורייתא שוב אין לפתור כשנדעו של ספק א' ודאורייתא לפי ספיקות שנדעו בבת אחת - פתח פתוח - שמי' גם אצנת פתח פתוח יש לו ספק ספיקא - מתי זינתה ופאם פ"ה באונס או ברצון, ולא נפסקה הפלכה לחומרא מחמת ספק איסור דאורייתא של סוגא דבעלמא ולא מ"ד פ"ה ספק ספיקא.

ט"ז שם ס"ק י"ד... פ"ה חסירה'

הט"ז תמה שבס"ס של א"י תצורת אפילו אם לא נדעו של ספק הפשט ד' לאחר זמן פרי נתברר של א' פ"ה כאן ספיקא דאורייתא בתחילה אלא ספק ספיקא. (ויש מקום לתירץ שרמ"א בא לספוקי משני ספיקות שנזכרו ע"י ז"ר שני מקרים נפרדים - דמשל. אשת איש שקבלה גם ספק כשר ספק פסול ואח"כ כתב לה גם שני וגם בו פ"ה איזה ספק - שאין לזרז שני פ"ה לספק ספיקא. - אלא ששלשון ונודעו ברמ"א משמע שהמאשים קרו בבת אחת אבל נדעו בזה אחר זה)

הש"ך בכה"ל ספק ספיקא שלו הביא עוד פרט בנמצא לס"ס בגוף -

ש"ך דיני ספק ספיקא אות י"ג... עכ"ל'

ספק ספיקא שאינו מתפסק - דפי"נ שאם מתחילים מספק מוסיים אז יש ספק ספיקא. אבל אם מתחילים מהספק הפשט אז כבר אין מקום להסתפק בראשון - אין זה ספק ספיקא. דמשל - סכין שנמצא פאם אחרי שח"ש, יש להסתפק אם נפאם בצ"מ המפרקת אחרי ששחט את הסימנים או שנפאם בסימנים, ואפילו אם נפאם בסימנים שמה נפאם אחרי ששחט רובם שששחט את רוב הסימנים כבר פו"ב את הפחמה מתורת נבאם - אלא שאם נתחיל את הפעולה מהסימנים - של א' המימא בתרא ואת"ל המימא קנא... כבר אין מקום לחומר שמה המפרקת נפאם - ומימא אין כאן ספק ספיקא.

אלא - שהכלל הזה מופרך מכמה מקומות בראשונים, כולל ספק ספיקא בהלכות תולעים שראינו - שפרשב"א פתור וירקות שנתשלמו מהלי לבודקים מתולעים (כל שלא פוחדקו תולעים) מצאם ס"ס - שמה לא פ"ה שם תולעים ואת"ל שפ"ה שם תולעים שמה נתרסקו וי"א מכלל ברי"ה ונתבאר - ושם פ"ה אם נתחיל מן המאן נתרסקו כבר לא שייך לחומר את"ל לא נתרסקו שמה לא פ"ה שם תולעים?

ש"ך שם אות ט"ו, וכפ"ל כתב נמי הרשב"א בתשובה... אי"ל דפכו'

הש"ך תירץ שאם הסברא נתנת לפתחיה באחד משני הספיקות נקרא ספק ספיקא אפילו אם אינו מתפסק.

עוד דינים בנמצא לכל סוגי ספק ספיקא מדיני בראשונים ובשו"ע ורמ"א כאן -

ראינו בסוגיא דביצה את המחלוקת בשיטת ב"ה שביצה שנלדפה ביו"ט אוסרה - שדבר שאסור משום דין רכנה ולרב יוסף ורב יצחק אוסרו את הביצה בכלל איסור משקין שזבו או פירות פנושים, ופקשה פא"מ מברייתא שאסרה גם את הספק דפי רב יוסף ורב יצחק שפ"ה גזרה דרבנן, ותירצו שמזוהר בספק טרפה, ושוב פקשו מברייתא שאסרה את הביצה שפ"ה ספק גם ע"י תצורת -

ביצה דף ט' ע"ב, אי הכי אימא ספיקא... אפילו באדלף לא בידי'

הפ"מ פקשה - בשלמא אם פיינו לומדים שהספק הוא אם הוא בכלל גזרת פירות פנושים או לא - פ"ה דבר יש לו מתירין וכל בעל. אבל אם הוא ספק טרפה למה אינו בטל? (ותירצו שהוא דבר שבמנין)

ופנה, לגבי ספק טרפה פקשו בראשונים למה אין לפתור מצאם ספק ספיקא, ותירץ ר"י משום ספק אחד בגוף וספק אחד בתצורת, והרשב"א תירץ מפני שספק טרפה נאסר משום ספיקא דאורייתא ושוב אינו נותר ע"י תצורת - ופסק בשו"ע כ"י ורמ"א כרשב"א.

יש להקשות - בשלמא דפי פ"י (ופשו"ע) שאין כאן ס"ס משום ספק א' בגוף וספק א' בתצורת, גם דפי פ"ה לא של פ"ה שפאיסור הוא משום ספק פירות פנושים אין כאן זי"ר לס"ס, אבל דפי הרשב"א שאסור משום ספיקא דאורייתא - פ"ה ספק פירות פנושים הוא ספיקא דרבנן וזה שלא פותר פ"ה משום דבר יש לו מתירין - ולמה לא פותר ע"י תצורת משום ספק ספיקא?

מרדכי סוף פרק שלמי עבודה זרה סי' תתנ"א, ורבינו שמחה פקשה... אפילו ס"ס'

המרדכי תירץ שבדבר יש לו מתירין גם הספק ספיקא אוסר. וי"א שלפי פ"י אין לנן שום מקור לחידוש זה גם דבר יש לו מתירין פותר ע"י ס"ס. אבל דפי הרשב"א דבר יש לו מתירין לא פותר בס"ס.

רמ"א שם סעיף ח', יש אומרים דדבר יש לו מתירין...'

הרמ"א לשיטתו הפחיר בדבר יש לו מתירין

ש"ך שם ס"ק נ"ז... דגם דישי"מ נותר'

המחבר לשיטתו מקד בס"ס בדישי"מ, ולפי הש"ך המחבר שפקד בסעיף ז' בס"ס ע"י תצורת דבר יש לו מתירין אם נבאד אחד מהם הוא ג"כ לשיטתו שאם אין פ"ה מותר כ"ש שאין תולין - ומימא הרמ"א יחמיר.

ואי"כ - למדנו את דיני החזקות והריעותות למיניהם, את כדל"י רובא דאיתיה ודליתיה קמן ופלכות קבוצ דאורייתא ודרבנא, וגם למדנו את גרי הפוסקים השונים של ספק ספיקא. מה שצ"ל און בירור פוא איך פדן בש"י רוב וחזקה פאנעלדיס זע זעו ופואס מקילים בספק ספיקא אפילו במקום חזקה או רוב דל"י רובא רובא -

1. קידושין דל"י פ' ע"א, דתנן תינן... אדל"י

בסוגיא דרוב למדנו שרבי אביר חייש למיאוסא וסובר שאפילו במקום רוב אם יש אפשרות לבדוק חייבים לבדוק מדאורייתא שאין פירוב כודאי, וחכמים סוברים שפירוב כודאי ומדרבנן בעלמא חייבים לבדוק כשפאיעוס מ"ו. כאן בתנינן שמחזיק בידו חתיכה מצוייה, אפורה - ואי"כ בודאי נגע בה - ורוב תיננות משחקים באשפא ופס אפס, סובר רבי אביר שאפשר דל"ל את המיאוסא שפס אפורה, לחזקה אפורה של הפיסה ולכן הפיסה אפורה. אב"ד החכמים סוברים שפירוב כודאי ואין פאיעוס נחשב כדל"י אחרים כאן שפאיעוס אפס -

2. תוס' חולין דל"י ו"א ע"ב ד"ה ע"ב דרבי אביר... דמאיעוסא

משמעות פנא בחולין פיא שאין פלכע כר"מ - ואי"כ קי"ד רובא וחזקה רובא אדל"י.

ופנה, פנא דא פביא פו שום מקור דא לדברי ר"מ ודא לדברי החכמים - משמעות שפאחלוקת פיא בסברא. אד זע פקש פתוס' בחולין - אחר שפנא פוכיחה דאזעלען בתר חזקה מנגעים מנא שוב חפשו מקור דזע דאזעלען בתר רובא - פרי דפי פחכמים (וכן קי"ד) רובא וחזקה רובא אדל"י ואי"כ יש דמאוד דאזעלען בתר רובא מסברא - קי"ד מחזקה -

3. תוס' חולין דל"י ו"א ע"ב ד"ה פנא פנא פנא... רובא אדל"י, ולמנא דמפרש רבינן חיים...

שיטת רבינן חיים שאין לרוב אדפיות אד חזקה מסברא - שב"ל מקור מנא לן שפאיעוס כמאן דליתיה דני - אדא שפנא ר"ת פפוכיח דאזעלען בתר רובא דליתיה קמן אפורה אדומה שגפרת שלמה און אפגרות לבדוק אחר שחיסה ובכל זאת און סומכים אד זע שרוב בפחות און אריפות - ורבינן חיים למד שאז"ל דפי פמסקנא פפס פיא משום רוב - ואז"ל שמשמשים באפורה כדי לטפר את מ' שפוא בחזקה אפס - פרי שרובא וחזקה רובא אדל"י.

פרי ביארנן שפירוב אדל"י מחזקה. דל"י ספק ספיקא דן זע פריש"א בתשובה -

4. שו"ת פריש"א חלק א' סי' ת"א... דא, ותדע דק אוד... בדאחזקה איסורא

שיטת פריש"א שפס"ס פוא כרוב - ואולי אדל"י מרוב - שפרי במס' כתובות סובר רבי יפושע שאז"ל חז"ל מצאנו ביוחסין שדא לסמוך אד רוב אחד בלבד כדי לפכשיר את פסוק וז"ל, תרי רובי, ובכל זאת מודה פפסוק ספיקא כפר - ואי"כ כמא שרובא וחזקה רובא אדל"י כמא כן פפוק ספיקא מותר אס כגד חזקה.

5. רמ"א סי' ק"י סוף סעיף ט', ואפילו פיה דו חזקה... ספק ספיקא

פריש"א פסק כמ"ש ברש"א - אדל"י שגבר זעו מחיים יש חשש שפאיעוס פשבור חדר לתוך פריאפ אוד פאז"ל ארפה, אום דא ידע אום נשבר מחיים או דאחר שחיסה יש דעו ס"ס - ספק מחיים ספק דאחר מיתה. אמת"ל דאחר מיתה שפא דא חדר לתוך פריאפ - מתירים את פאז"ל כגד חזקה איסור של.

ופנה, פריש"א שם פקשה אד דברי אדמו פוסקא בחולין שראוין דע"ל בענן חזקה שפ"ל בה ריעותא - שפאז"ל פנימה בסכין אחר שחיסה סובר רב פנא שכל מה ששחט בו איסור - ואז"ל שכתבו שם פתוס' יש שם ספיקות פרישה - משום שפפמה בחזקה איסור אומדת - פרי שפס"ס במקום חזקה איסור דין דפחמיר -

6. פריש"א, ואד תשיבני... אדמות

פפורש בנא פוס שחט פרישה בפחות סובר רב פנא אפילו פראשונה איסור ואז"ל יש דמור אפילו אום נפאס בצור בפמה לפני פשחיה "יתכן שזע קרה באחת פפפמות פאחרונת - ובכל זאת איסור רב פנא. (דע"ל ראוין שלפי פש"ק אין זעו ס"ס מפני שאין יכול לפרפק)

ופנה, בלשון פריש"א כאן חסר סיום פקושיא ושום תירוץ או דחיייה אין מופיע -

7. דיני ס"ס דפשי"ק אוד כ"ז... אכ"ל, אוד כ"ט... אדמות

פש"ק און און און אד תשובת פריש"א מפני פשיבוס בנסח, ופוא אדמו פסק אום פפוק ספיקא פוא בנאז"ל לחזקה מנא כאן ס"ס במצעה פשחיה ופפמה בחזקה אינה זבוחה - אזעלען לחומרא, אב"ד כשפס"ס פוא בענן שנה מצה של חזקה כאן ס"ס של פריש"א בריפות כאשר יש דע"ל חזקה אין זבוח - אזעלען דקולא.

8. פרי חזש כדל"י ספק ספיקא אוד מ"ב

פפרי"ח פוסק כרש"א שפס"ס דקולא כגד חזקה בכל ענן.

9. פ"ק שם אוד כ"ח... דשרי, ט"ז סוס"ק ט"ו, פאז"ל... ונקופ"כ שם... כ"ח

שיטת פשי"ק אפילו פס"ס שפוא מתנגד לחזקה מנא מותר אום יש שם אוד ספק, ואילו פש"ז מחמיר אפילו בשלשה ספיקות כגד חזקה.

ואי"כ - דפי פש"ז כד שפס"ס מותר לחזקה אזעלען לחומרא אפילו אום יש שם שם ספיקות ויותר, דפי פש"ק כשפס"ס פוא בנאז"ל לחזקה מנא אזעלען לחומרא אב"ד בשלשה ספיקות אזעלען דקולא, ודפי פפרי"ח אס ב"ס שפוא מנגד לחזקה אדמה אזעלען דקולא.

אֲתַדַּע לְךָ עוֹד דֵּהָא סַפְקָא סַפְקָא
עֲדִיין כְּרֹב וְאִפְשֵׁר דְּאֵלִים הִתְרוּ יוֹתֵר
מְרֹב דֵּהָא רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לְגַבֵּי יוֹחֲסִין פְּסִיל
בְּחַד רֹבָא וּמִכְשֵׁר סַפְקָא וְכִיּוֹן שְׁכָן
כִּי הֵיכִי דְּאִזְלִינָן בְּתֵר רֹבָא לְהִתִּיר בְּכָל
אִיסוּרִין שְׁבִתוּרָה וְאִפִּילוּ בְּדֵאִיתְחֹזֵק אִיסוּר
כְּגוֹן חֲתִיכָת אִיסוּר שְׁנַתְעַרְב בְּשִׁתִּים שֶׁל
הִתֵּר הוּא הַדִּין בְּתֵרִי סְפִיקֵי דְּשֵׁרִיא וְאִפִּי
בְּדֵאִיתְחֹזֵ' אִיסוּרָא.

וְאֵל תְּשִׁיבֵנִי מִדְּרַב הוֹנָא דְּאִמֵּר בְּפִרְקָא
קָמָא דְּחֹלִין בְּדַק סְכִין וְשַׁחַט בַּהּ וְנִמְצָא
פְּגוּמָה הִרִי זֹו אִסוּרָה דְּאִמֵּר בְּעוֹר נִפְגְּמָה
וְאִמְרִינָן הֵתָם דְּעוֹבְדָא הוּוּ דְּשַׁחַט תְּרִיסֵר
חִיּוּתָא וְנִמְצָא סְכִין פְּגוּמָה וְאַתָּא קָמִיה
דְּרַב יוֹסֵף וְאִסֵּר וְשִׁיִּלִּינָן הֵתָם כְּמֵאן
אִילִימָא כְּרַב הוֹנָא וְאִפִּילוּ בְּקִמִּיתָא. וּמִינָה
שְׁמַעִינָן דְּאֵעִ"ג דְּבְּקִמִּיתָא אִיכָא סַפְקָא סַפְקָא
סַפְקָא בְּדְּקִמִּיתָא סַפְקָא בְּבִתְרִיתָא וְאִם תְּמַצָּא
לוֹמֵר בְּקִמִּיתָא כְּרַב הוֹנָא מִשׁוּם דְּאִזְלִיל
לְטַעֲמִיה דְּאִמֵּר בְּהֵמָה בְּחִיָּה בְּאִיסוּר עוֹמְדָת
עַד שִׁוְדַע לְךָ וְדֵאִי שְׁנִשְׁחַטָה וְאִפִּילוּ
שְׁבֵר בַּהּ עֲצָמוֹת.

חובן נאדו' שכל מה שלמדנו בנגע לחזקה, רוב, וספק ספיקא שייך למצב של ספק בלבד - דא יעלה על דעת שיהא מותר להצטייץ אינן ולאכול מכל הבא ליד אפילו אם רוב המאכלים באיר פס כשרים. בכל זאת מצוין בראשונים מחלוקת א' כמה חייבים לדבוק ולברר את המציאות במצב של ספק ספיקא -

1' רא"ש אבודו זרה פרק שני סי' ע"ב... להצטייץ לקפידא'

בראשונים מדייקים הפגמי בכמה מקומות שמאכל כשר שנתבשל בכלי של אינן יהודי מותר ואין חוששים שמא הכלי יהיה בן יומו נמאככות אסורות ואסור את המאכל מפני שסתם כלים אינן בני יומן. ומסביר הרא"ש שאין פירושו שאנו סומכים על זה שמסתמא לא בישל בכלי פיוס - שזה סותר למציאות. אולם יש כאן ספק ספיקא - שמא אין בכלי ב"י, ואפילו אם הוא ב"י יכול להיות ששתמש בו בדבר שפוא נתן ספק לפנים המאכל הכשר שנתבשל בו אח"כ. ומסקנת הרא"ש היא שאיפה יש ספק ספיקא לא פטריוו חז"ל לברר א"י קפידא אם קבל המאכל טעם איסור.

פרי שלפי הרא"ש במקום ספק ספיקא אין חיוב להצטייץ את מצונו כדי לברר את המציאות.

2' חידושי הרשב"א לחולין ד"ל ג"כ ע"ב, ושמא יש לומר... נתן'

הרשב"א אצן יש חיוב בדיוק עם במקום ספק ספיקא. (הרשב"א מדבר על הבדיקה לעצן ארפות של דבר שלם של שורים שמצאו ביניהם אריה - ופ"א ארחה לא פחותה ממצאות קפידא!)

הפרק אלו ארפות מפורש אם נשבר אצם בכנף של אשה כשר, אבל אם נשבר אצם בכנף מפיא' יש חשש שק"ל פעלים חזר לריאה ופטריו' את הפעול' ומחילא חייבים לדבוק את הריאה - והמנהג לפי הרמ"א שדא לסמוך על הבדיקה, וכתב ע"ז הרשב"א בתשובה - במה דברים אמורים שאם נשבר אצם בכנף כשר כשהשבר הוא חלק, אבל אם נשבר הפעלים באופן שבולט ממנו אוק"ף ארפה. הרמ"א בסי' ג"ג מחמיר עם אם נשבר בכנף שבר חלק - כד שפוא סמוך לז"ל.

3' ש"ע י"ד סי' ג"כ סעיף ד' וש"ך ס"ק י"ב... פשוט'

אם נשבר אצם בכנף באופן יש לחשוש לחזירה בריאה - דהיינו שבר עם אוק"ף, אצ"פ שלדא ידוע אם נשבר קודם שחטפה בכד זאת ארפה אם אין הריאה בפנינו כדי שנגדוק אותה.

4' הרמ"א שם, וט"ז ס"ק ח'... אפואי ס"ס, וש"ך ס"ק י"ב, ומו"ש הרב... דנכשיר'

הרמ"א הביא דעה שנתירה מטעם ספק ספיקא - שמא נשבר אחר שחטפה, ואפילו אם נשבר אחר שחטפה שמא לא נקב את הריאה, אבל לא ר"ל לסמוך על זה בנשמה בכנף (כשהריאה בפנינו) שפוא איסור מדינא דגמרא אלא בנשבר שבר חלק שפוא חומרא בעלמא - שפרי אין הפסק ספיקא ס"ס אמור, שפסק אם יש נקב בריאה כשהריאה נמצאת בפנינו אלא אם לא בקיאים בבדיקה לא נקרא ספק אלא, חוסר בקיאות!.

ופנה. לפי מה שראינו ברא"ש שבמקום ס"ס אפילו כשיש אפשרות לברר את המציאות לא פטריוו חז"ל לדבוק - כד שכן שאין לפסוק את הפסק ספיקא מחמת חוסר בקיאות! ומשמע שלדא ר"ל הרמ"א לסמוך על שיעת פרא"ש וחשש לרשב"א איפה שפאיסור פוא מציקר דין. אבל הרמ"א בהלכות ספק ספיקא כתוב אחרת -

5' הרמ"א סי' ק"י סוף סעיף ט', ואפילו היה לו חזקת איסור... אין לחוש'

כאן פסק הרמ"א כרא"ש שא"ל לדבוק אפילו אם הריאה בפנינו ואפילו בנשמה שפוא מציקר דין!

6' ט"ז סי' ג"כ ס"ק ח', ובסימן ק"י... ולאוסור, וש"ך ס"ק ט"ו, מ"מ פשוט... הב"ח'

ציקר דין פוא כמו פרא"ש שבמקום ס"ס א"ל לברר את המציאות, אבל הרמ"א פחמיר לברר את המציאות - ואם חסר לו את הבקיאות לברר אנו אוסורים - חו"ל מאיסור שפוא משום חומרא בעלמא (כאן בנשבר שבר חלק) או במקום הפסד מרובה אפילו פאיסור פוא איסור אמור.

7' שו"ת נודע ביהודה מפורא קנא יו"ד סי' נ"ט, דעז ככאן לא קאומר... אי"ל בדיוק כעל'

לפי פנינו עם לפי הרשב"א א"ל לברר את המציאות אלא אם שייך לברר א' פסול - זאת אומרת שלדא ישאר ספק ספק כעל, אבל במקום ספק ספיקא אם אפשר לברר ספק אחר בלבד לכ"ז לא פטריוו חז"ל לדבוק.

לסיים הלכות ספק ספיקא חשוב לראות את דברי הש"ך בסוף הפענן -

8' כעל' דין ספק ספיקא בקטרה להש"ך אות ע"א

אין לנו לחפש ספק ספיקא שאין לו תקדים בפוסקים.

<p>7' דעד כאן לא קאמר הרשב"א דהיכל דאפשר לזרר לא סמכין אס"ם אלא היכל שיתצטר האיסור בצירור כמו בצרכא תלויה שאפשר לזדוק הריאה ואם תצנצן הרי היא נקובה בזדאי אצל היכל שיתצטר ספק אחד ועדיין נשאר הספק השני אף שמשום ספק אחד אין להתיר מ"מ עתה שהוא ס"ס א"ל בדיקה כלל</p>	<p>רשמא יש לומר דלא שרי' ספק ספקא אלא היכל דלא אפשר לעמוד על בוריו של דבר אם הוא אסור אם לא אבל במקום שאפשר לעמוד על בוריו של דבר בודקין וכן הדין נותן</p>
---	--

ספק

חזקה בכל נשאר בחזקת שלטא נשתנה עד שיתברר שחל בו שינוי

חזקת האשלי: המחזיקים לא פשתנתה או פשתנתה בזמן פכי מאוחר פאפשרי
חזקת הפלכה: במקום שאין חזקת האשלי הפלכה נשארת כמות שפיתה עד אתה
תרתו לרשותא: המחזיק מנעז לחזקת האשלי בלירוף לחזקת הפלכה מאוחר אבריס עד חזקת האשלי
תירוף א' בחוס' חולין: דוקא ב.חסר ואתאי - רשותא פבאפ במשך פזמן
תירוף ב' אפ' ברשותא פבאפ כאחת כל שאיננה באשלי אחר ויש ג' תלמידי ודאית
תירוף ג' אפ' ברשותא פבאפ כאחת ופוא באשלי אחר כל שאין פרבה לידין לפרקל

רובא דליתיה קמן סומכיס שכל דבר פוא כמו שרעיל לפיות עד שיתברר שפוא שונה

מיצוט שאינו מלוי: רבי מאיר - חייבים לבדוק מהפ"ת במקום שאפשר, חכמים (תוס') א"ל לבדוק
מיצוט פמלוי: רבי מאיר כנ"ל, חכמים - חייבים לבדוק מדרבנן במקום שאפשר
כשפרוב מנעז לחזקה: ר"נ - סמוך מוצאא לחזקה, חכמים (תוס') מוצאא כמאן דליתיה ורובא עדף

רובא דאיתיה קמן כל דפריש מרובא פריש אס פריש ממיטא (ע"י נכרי, קאן, חזו"א - ע"י מ' שאינו נאמן)

כל קבוצה כמחלפה עד מחלפה דמי - כשיש מקור ברור של איסור
כשלא נודע על פאיסור עד שפירש: ר"ן - אנלעין בתר רובא, רא"ה - כמחלפה עד מחלפה דמי
קבוצה דרבנן: איסור שאינו מתבטל מדרבנן שנתערב דין כל פתערובת כמחלפה עד מחלפה
נאבד א' בדבריס חשובים, פותרו פשאר שנים שנים (רמ"א - אבד לא כולם בבית אחת)
דבר שיש לו מתירין: ר"י (שו"ע) - מותר, רשב"א (רמ"א) - איסור
פירשו מקלות או כולן מילא: ר"ת - אנלעין בתר רובא, תוס' - איסור גזירה אסא קבוצ
(ובאשלי ג' עם חתיכות שאינו ראויים לפתכבד אסורות)
לא נודע על פאיסור עד שפירש: אנלעין בתר רובא

ספק ספיקא ספק אס יש בכלל ספק רמב"ם - ספיקא דרבנן רשב"א - רוב לידין לפרקל או שאינו בכלל ספק

ספק ספיקא בתערובת: ע"ז שנתערב ברוב פיתר ונפל א' מפתערובת לרוב פיתר: מותר (תוס' - בזא"ז)
איסור שפוא דבר חשוב שנתערב ברוב פיתר ונפל א' לרוב פיתר: תוס' - מותר בזא"ז,
רמב"ם (שו"ע) איסור (ש"ך - בדבר מאוכל/ רדב"ז - בכל דבר חשוב)
כנ"ל ונפל א' מפתערובת פשניפה לרוב פיתר: מותר (רמ"א - בזא"ז)
קבוצה דאורייתא שנתערב ברוב פיתר: ר"י (שו"ע) - מותר, רשב"א (רמ"א) - איסור
דבר שיש לו מתירין שנתערב ונפל לרוב פיתר: ר"י (שו"ע) - מותר, רשב"א (רמ"א) - איסור

ספק אחד באש וספק א' בתערובת: בספיקא דאורייתא איסור לכ"ע
בספק פותר מהפ"ת ואיסור מדרבנן: ר"י (שו"ע) איסור, רשב"א (רמ"א) מותר

ספק ספיקא באש: כשאינו מתהפך: ש"ך - איסור אכ"כ יש סבה לפתחיה מלך אחד
כשפסק פראשון נאסר מהפ"ת מספק קודם שנתפווה פספק פשני: ר"י - מותר, רשב"א (רמ"א) - איסור
ס"ס במקום חזקת איסור: רשב"א (רמ"א) מותר, ש"ך וז"ל - אס אינו סותר לחזקה
של ספיקות כנעז חזקת איסור: ש"ך - מותר, ט"ז - איסור
ס"ס כשאפשר לברר: רא"ש (רמ"א בפס"מ או באיסור שפוא משום חומרא) - א"ל לברר,
רשב"א (שו"ע, רמ"א באיסורים שפס מקצת פדין ופוסד מרוב) -
ע"ב: אס א"א לברר את שני הפסיקות א"ל לברר אחד
ס"ס באיסור שיש לו מתירין: ר"י (שו"ע) - מותר, רשב"א (רמ"א) - איסור